

FOREKOMST OG UDVIKLING I DANMARK

- Omkring 13% af voksenbefolkningen i Danmark har en eller flere tatoveringer, og igennem de seneste år har der været en stigning i antallet af personer med tatoveringer i Danmark.
- Blandt de yngre voksne (18-29 år) er der omkring 23%, der har en eller flere tatoveringer. Blandt de ældre voksne (60-74 år) er forekomsten på omkring 4%.
- I dag er lige mange mænd og kvinder, der har en tatovering. Det vurderes at omkring 600.000 danskere har en tatovering.

FORTRYDELSE AF TATOVERING

- Omkring 13% af personer med tatoveringer fortryder deres tatovering, mens omkring 16% angiver, at de ønsker deres tatovering helt fjernet.
- Mange fortryder deres tatovering, fordi de frygter at blive opfattet som ordinære med en dårlig smag, fordi den tatovering, de valgte, da de fik den lavet, med tiden er blevet populær og almindelig, hvorved den demotiverer den oprindelige motivation, nemlig at være speciel og unik.

GENER I FORBINDELSE MED TATOVERING

- To ud af tre angiver at have haft akutte hudproblemer som bl.a. blødning, sårskorper, kløe og hævelse, i ugerne umiddelbart efter at de har fået lavet en tatovering.
- Omkring en ud af tre oplever kroniske eller periodevise gener i deres tatoveringer.
- Kløe og hævelse udløst af sol er den dominerende gene. En stor del af generne opstår som følge af påvirkning fra solens lys og er hyppigst i de mørke tatoveringsfarver. Varigheden af gener kan strække sig fra få timer til dage.

KLINISKE KOMPLIKATIONER I FORBINDELSE MED TATOVERING

- De kliniske komplikationer i forbindelse med tatovering er ikke systematisk opgjort. Men set i forhold til udbredelsen af tatovering er det generelle indtryk, at tatoveringskomplikationer er steget i takt med den stigende hyppighed af tatoveringer.
- Infektioner spænder fra bakterielle hud- og bløddelsinfektioner til alvorlige infektioner forårsaget af blodbårne virus (hiv, hepatitis B, hepatitis C) og svær systemisk infektion med bakterier, der går over i blodet (blodforgiftning).
- Allergiske reaktioner i tatoveringer er hyppige, særligt i røde tatoveringer og i røde blandingsfarver. Reaktionen er kronisk kløende og hævede. Allergiske reaktioner kan ved kraftig allergi medføre dybe sår, og de kan også medføre en generel immunisering i kroppen.

- I sorte tatoveringer forekommer der ikkeallergiske reaktioner, oftest på grund af en overdosering med sort pigment. Der kan forekomme neurosensoriske komplikationer i tatoveringer uden synlig hævelse, domineret af kraftig kløe og smerte, der kan være invaliderende.
- Man har ikke observeret reproduktionstoksiske skader i form af f.eks. abort eller misdannelser hos fosteret som følge af tatovering hos gravide.
- Til trods for at tatoveringsblæk ofte indeholder potentielt kræftfremkaldende stoffer og dermed mulig risiko for induktion af kræft i tatoveringer og i indre organer, er en sådan risiko ikke bekræftet hverken klinisk eller epidemiologisk.
- Der er risiko for en række psykosociale reaktioner som følge af tatovering, herunder skamfølelse, tab af selvfølelse og stigmatisering ved at have en tatovering. Der kan være sammenhæng mellem tatoveringer og psykosociale problemer.
- I dag er tatovering i Danmark udbredt til alle samfundslag, men forekomsten af tatoveringer er højere blandt mennesker med psykiske lidelser end i den almene befolkning. Imidlertid er det ikke muligt at konkludere om en eventuel årsagssammenhæng.

FJERNELSE AF TATOVERINGER

- Der er to scenarier for fjernelse af tatoveringer. Det ene er den tatoveredes fortrydelse af tatoveringen. Det andet er fjernelse ved medicinsk komplikation i tatoveringen, hyppigst en allergisk reaktion.
- Ved fortrydelse anvendes på det fri marked lasere, *intense pulsed light* (IPL) og forskellige former for ætsende metoder. I mange tilfælde er resultatet af fjernelse ved lasere dårligt med risiko for ardannelse og blegning af det behandlede område.
- Fjernelse ved medicinsk komplikation er en opgave for sundhedsvæsenet. I nogle tilfælde, særligt ved nonallergiske reaktioner i fortrinsvis sorte tatoveringer, kan medicinske lasere anvendes. Lasere er selektive i forhold til tatoveringspigmentet og afgiver høj energi og varme i pigmentet i huden med risiko for skade af det omgivende væv efterfulgt af ardannelse.
- Ved sværere komplikationer i form af allergiske reaktioner, der oftest findes i røde tatoveringer, er laserbehandling relativt kontraindiceret. Førstevalgsbehandlingen er kirurgisk i form af såkaldt *dermatom-shaving*, som er effektivt og med begrænsede bivirkninger.

EN NY INTEGRERET FOREBYGGELSESTRATEGI

Der er vigtige områder, hvor praktisk forebyggelse af komplikationer i forbindelse med tatovering kan sættes ind. Rapporten betoner vigtigheden af en integreret forebyggelsesstrategi med et tidsmæssigt forløb af interventioner i forhold til hele tatoveringsforløbet og med fokus på tatoveringskunden, beslutningsprocessen og tatovøren. Strategien omfatter en række konkrete forslag til mulige forebyggelsesindsatser:

- Etablering af en ordning for effektiv registrering af tatoveringsforretninger og tatovører med en afklaring af den legale ramme for virksomheden.
- Etablering af en ordning for kvalitetssikring af tatovørforretningerne ved deres etablering og som løbende kontrol underlagt tilsyn ved en offentlig myndighed.
- Krav om uddannelse og certificering af tatovører som en forudsætning for at udøve erhvervet. Certificering ved kompetent sundhedsfaglig myndighed.
- Etablering af en klagevej og sikring af tatoveringskundernes retsstilling i tilfælde af, at tatoveringen er udført forkert og/eller har medført helbredsskade.
- Krav om informeret samtykke af tatoveringskunden før tatoveringens udførelse.
- Krav til tatovøren om en journalisering af tatoveringen i relation til den enkelte kunde og herunder krav om præcis registrering af det anvendte tatoveringsblæk samt skriftlig information til kunden om dette.
- Oprettelse af et nationalt register over komplikationer til tatovering med løbende overvågning af udviklingsmønstret og med mulighed for aktiv indgriben (en beredskabsfunktion).
- Oprettelse et produktregister over tatoveringsblæk, der indeholder producentens specifikation af indholdsstoffer og krav om, at kun registrerede blæk kan benyttes lovligt.
- Sikre et kvalificeret tilbud om specialiseret medicinsk behandling i de tilfælde hvor der opstår komplikation.
- Gennemførelse af kampagner og andre generelle forebyggende informationsindsatser rettet mod befolkningen.
- Regulering af hvem, der må "fjerne" tatoveringer i tilfælde af fortrydelse, med særligt fokus på at udøver, metode og apparatur er egnet til formålet og lever op til god samt anerkendt faglig standard.
- Udarbejdelse af en samlet integreret strategi for regulering og forebyggende indsatser med henblik på at øge sikkerheden ved tatovering.
- Præcisere hvem der er den overordnede ansvarlige myndighed, som kan stå for en koordineret og afstemt forebyggende indsats, og som har sundhedsfaglig kompetence.
- Udvikling af intensiveret forskning i tatovering og tatoveringsskader til udfyldelse af det meget store vidensdeficit i området tatovering, kultur og helbred.